A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeş–Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3. Intézet	Magyar Néprajz és Antropológia Intézet
1.4. Szakterület	Kultúratudományok
1.5. Képzési szint	Alapképzés
1.6. Szak / Képesítés	Kultúratudomány

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy kódja / neve			**LLC1121** Kultúratudomány I. Bevezetés a folklorisztikába				
2.2. Az előadásért felelős tanár neve			Keszeg Vilmos				
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve			Czégényi Dóra				
2.4. Tanulmányi év	I.	2.5. Félév	1.	2.6. Értékelés módja	Vizsga (V)	2.7. Tantárgy típusa	A (alap~) Kö (kötelező~)

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszáma)

3.1. Heti óraszám	6	melyből: 3.2. előadás	2	3.3. szeminárium/labor	4
3.4. Tantervben szereplő össz-óraszám	84	melyből: 3.5. előadás	28	3.6. szeminárium/labor	56

A tanulmányi idő elosztása:	óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása	36
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás	42
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása	34
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)	1
Vizsgák	2
Más tevékenységek: konzultációk	1

3.7. Egyéni munka össz-óraszáma	116
3.8. A félév össz-óraszáma	200
3.9. Kreditszám	8

4. Előfeltételek

4.1. Tantervi	• —–
4.2. Kompetenciabeli	• —–

5. Feltételek

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	• jelenlét (az előadásokon való részvétel) • infrastruktúra (terem, tábla, számítógép/laptop, vetítő)
5.2. A szeminárium lebonyolításának feltételei	• jelenlét (a szemináriumokon való aktív részvétel) • infrastruktúra (terem, tábla, számítógép/laptop, vetítő)

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	**C2.1**: különböző kulturális tények és jelenségek elemzéséhez szükséges alapfogalmak, elméletek és módszerek ismerete és alkalmazása **C2.2**: kulturális tények leírása és értelmezése többszempontú kontextualizáción keresztül **C2.4**: kulturális tények elemzésében érvényesíthető szempontok előnyeinek és hátrányainak felmérése megfelelő kritériumok alkalmazásával **C3.1**: a szaktudás átadásában (ti. annak ismertetésére, kifejtésére) legalkalmasabbnak vélt eljárások felismerése, valamint alkalmazásuk sajátosságainak és következményeinek tudatosítása **C3.2**: a kulturális információk bemutatására alkalmas kontextusok sajátosságainak/jellemzőinek értelmezése **C4.1**: az alapfogalmak, módszerek és elméletek (be)azonosítása, illetve meghatározása **C4.2**: az alapismeretek alkalmazása, hasznosítása a kultúraközi kommunikációt elősegítő/előmozdító vagy gátló tényezők felfedésében, leírásában és értelmezésében

Transzverzális kompetenciák	**CT1**: szakmai feladatok kijelölt határidőn belüli hatékony és felelősségteljes teljesítése / megvalósítása a tudományos tevékenység etikai elveinek tiszteletben tartásával és a szakszerű hivatkozás szabályainak szigorú alkalmazásával (gyakorlati jellegű tevékenységek során a magyar népi kultúra különböző területein fellelhető, gyűjthető és értelmezhető jelenségek áttekintése; lehetséges kutatási témák körvonalazása és módszertani megközelíthetőségének megvitatása) **CT2**: csoporton belüli, illetve személyközi (interperszonális) kommunikációs készségek fejlesztése és a csoportmunka keretében felvállalható szerepek kialakítása

7. A tantárgy célkitűzései

7.1. A tantárgy általános célkitűzése	A tantárgy célja alapismereteket oktatni. A kurzus és a szeminárium kitekint a legjelentősebb elméletekre, ennek jegyében igyekszik a szükséges kulcspozíciók, elméletek, modellek bemutatásával és (gyakorlatorientált) alkalmazhatóságával megismertetni a hallgatókat.
7.2. A tantárgy sajátos célkitűzései	• a szakterminológia és a különböző elméletek, irányzatok ismertetése, a rájuk vonatkozó tudnivalók elsajátíttatása • a kultúratudomány kutatástörténetének és módszertanának áttekintése, valamint a metodológiai alkalmazhatóság szemléltetése • a jelenkori kutatások összefüggéseinek (kritikai és összehasonlító) áttekintése a társtudományok tükrében • a gyakorlati jellegű tevékenységek során a magyar népi kultúra különböző területein fellelhető (gyűjthető, értelmezhető) jelenségek körvonalazása • lehetséges kutatási témák felismertetése, beazonosítása és módszertani megközelíthetőségének megvitatása • bevezetés az empirikus kultúrakutatásba: egy terepmunka megtervezése és lebonyolítása; az elemzés dolgozat formájában való finalizálása • a hagyományról, a kulturális örökségről szóló szakszerű diskurzus megalapozása

8. A tantárgy tartalma

8.1. Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1–2. Alapfogalmak. Kultúra, kommunikáció, terep. Kultúratipológia, kultúrák (népi kultúra, populáris kultúra, nagyhagyomány, kishagyomány, elitkultúra, hivatalos kultúra, csoportkultúra, szubkultúra, ellenkultúra, globális kultúra, lokális kultúra, népszerű kultúra). Kommunikáció (enkulturalizáció, etnocentrikusság, interkulturális kommunikáció, kulturális adaptáció, kulturális tőke, transzkulturális kommunikáció). A népi kultúra felfedezése.	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró **magyarázat**, illetve **szemléltetés**	- az előadásra kijelölt olvasmányok elolvasása kötelező;
3. Etnográfia, etnológia, antropológia, kultúratudomány. A kultúratudomány helye a tudományok rendszerében.	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró **magyarázat**, illetve **szemléltetés**	
4. A populáris kultúra általános jellemzői (kollektív és individuális jelleg, rögzítetlenség és rögzítettség, oralitás–írás–kép, anonimitás és szerzőség, variabilitás, alkalomszerűség, szinkretizmus). A kultúra táji, történeti, társadalmi tagolódása.	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró **magyarázat**, illetve **szemléltetés**	
5. A városok kulturális szerepe. Egyén és közösség, hagyomány és újítás viszonya.	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró **magyarázat**, illetve **szemléltetés**	
6. Közösség, társadalom. Kulturális adaptáció, marginalizáció. Beszédközösség, emlékezetközösség, interpretív közösség, hálózati közösség. Kitalált hagyomány. Örökség.	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró **magyarázat**, illetve **szemléltetés**	
7. A kultúra változása. Akkulturáció. A kulturális forradalmak.	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró **magyarázat**, illetve **szemléltetés**	
8. Szövegek, szövegmondás és funkciók. Beszédmód, beszédhelyzet, beszédaktus. Műfajrendszer. Kontextusok (releváns és irreleváns kontextus, kognitív, tárgyi, szociális és szövegkontextus).	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró **magyarázat**, illetve **szemléltetés**	
9. A népi kultúra történeti rétegei (a honfoglalás kora, a feudalizmus, a polgári kor, a technika kora, a 20. és a 21. század).	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró	

	magyarázat, illetve **szemléltetés**	
10–11. A folklórkutatás története, intézményei, kiadványai (múzeumok, tanszékek, társaságok, lapok, könyvkiadók, sorozatok). Terep, a gyűjtés, a lejegyzés, az archiválás és az elemzés problémái és módszerei.	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró **magyarázat**, illetve **szemléltetés**	
12–14. A kutatás elméleti és metodológiai kérdései (folklór és etnogenézis, pozitivizmus, diffuzionizmus, komparatisztikai módszer, típuskatalógusok, funcionalizmus, strukturalista módszer, szemiotikai módszer, szociológiai módszerek, kvantitatív módszerek, tartalomelemzés, etnometodológia, egyéniségkutatás).	frontális előadás leíró, értelmező és okfeltáró **magyarázat**, illetve **szemléltetés**	

Kötelező könyvészet

Bausinger, Hermann: *Népi kultúra a technika korszakában*. (Osiris Könyvtár.) Osiris-Századvég, Budapest, 1995, 53–124.

Braudel, Fernand: A városok. In uő: *A mindennapi élet struktúrái: a lehetséges és a lehetetlen. Anyagi kultúra, gazdaság és kapitalizmus XV–XVIII. század*. Gutta, Budapest, 2004, 494–522.

Burke, Peter: *Népi kultúra a kora újkori Európában*. (Metamorphosis historiae.) Századvég – Hajnal István Kör, Budapest, 1991. (*A nép felfedezése*, *Egység és változatosság a népi kultúrában*, *A népi kultúra változatai* c. fejezet)

Gans, Herbert J.: Népszerű kultúra és magaskultúra. In Wessely Anna (szerk.): *A kultúra szociológiája*. (Osiris kézikönyvek.) Osiris – Láthatatlan Kollégium, Budapest, 1998, 114–149.

Hobsbawm, Eric: Tömeges hagyomány-termelés: Európa 1870–1914. In Hofer Tamás – Niedermüller Péter (szerk.): Hofer Tamás – Niedermüller Péter (szerk.): *Hagyomány és hagyományalkotás. Tanulmánygyűjtemény*. (Kultúraelmélet és nemzeti kultúrák, 1.) MTA Néprajzi Kutatócsoport, Budapest, 1987, 127–197.

Hymes, Dell Hathaway: A nyelv és a társadalmi élet kölcsönhatásának vizsgálata. Alapvető fogalmak. In Pléh Csaba – Síklaki István – Terestyéni Tamás (vál. és szerk.): *Nyelv – kommunikáció – cselekvés*. Osiris, Budapest, 1997, 473–495.

Kaschuba, Wolfgang: *Bevezetés az európai etnológiába*. Csokonai Kiadó, Debrecen. 97–107., 107–109., 127–140., 141–157., 201–209.

Keszeg Vilmos: I. Alapfogalmak. A kutatás története és tárgya. II. A folklór. In uő. (szerk.): *Magyar népi kultúra. Alapfogalmak. Folklór. Anyagi kultúra*. Tankönyv. [2., javított kiadás] Ábel, Kolozsvár, 2008, 5–45.

Kézdi Nagy Géza: A magyar kulturális antropológia története: In uő. (szerk.): *A magyar kulturális antropológia története*. Nyitott Könyvműhely, Budapest, 2008, 11–44.

Kósa László: *A magyar néprajz tudománytörténete*. Osiris, Budapest, 2001. (*Bevezetés: Központi kérdések. Korszakolás; A folklorisztika kezdetei: Az első népköltési gyűjtések, A magyar folklór első tudományos elmélete. Erdélyi János, A népköltészet és a műköltészet viszonya a nemzeti kultúrában: Arany János és Gyulai Pál folklorisztikai nézetei; A folklórszövegek feldolgozásának és lejegyzésének hitelessége* c. fejezet)

Kósa László: A népi kultúra történeti rétegei. In Gazda Klára – Keszeg Vilmos – Pozsony Ferenc – Tánczos Vilmos (összeállította): *Magyar népi kultúra. Szöveggyűjtemény*. [2. kiadás] Ábel, Kolozsvár, 2008, 133–147.

Niedermüller Péter: A mindennapok folklórja avagy a folklór mindennapjai. In Gazda Klára – Keszeg Vilmos – Pozsony Ferenc – Tánczos Vilmos (összeállította): *Magyar népi kultúra. Szöveggyűjtemény*. [2. kiadás] Ábel, Kolozsvár, 2008, 116–126.

Ortutay Gyula: Variáns, invariáns, affinitás. In Gazda Klára – Keszeg Vilmos – Pozsony Ferenc – Tánczos Vilmos (összeállította): *Magyar népi kultúra. Szöveggyűjtemény*. [2. kiadás] Ábel, Kolozsvár, 2008, 158–171.

Shils, Edward: A hagyomány. Bevezetés. In Gazda Klára – Keszeg Vilmos – Pozsony Ferenc – Tánczos Vilmos (összeállította): *Magyar népi kultúra. Szöveggyűjtemény*. [2. kiadás] Ábel, Kolozsvár, 2008, 148–157.

Sonkoly Gábor: Léptékváltás a kulturális örökség kezelésében. *Tabula* 12(2). 2009. 199–209.

Voigt Vilmos: A nemzetközi folklorisztika ma. *Helikon* 36(1). 1990. 3–36.

Voigt Vilmos (szerk.): *A magyar folklór*. Egyetemi tankönyv. (Osiris Tankönyvek.) Osiris, Budapest, 1998, 38–68.

Magyar Néprajzi Lexikon (MNL) I–V. (Főszerk. Ortutay Gyula) Akadémiai, Budapest, 1977–1982. http://mek.oszk.hu/02100/02115/html/

- *nép, népköltészet, néprajz, néprajz az egyetemeken* szócikk

Világirodalmi Lexikon I–XIX. (Főszerk. Király István – Szerdahelyi István) Akadémiai, Budapest, 1970–1996.

- *népköltészet*, *folklór*, *folklorisztika* szócikk

Áttekintésre

A magyarság néprajza (MN) I–IV. (Sajtó alá rendezte Czakó Elemér) Királyi Magyar Egyetemi Nyomda, Budapest, 1933–37.

Ipolyi Arnold: *Magyar Mythologia*. Heckenast Gusztáv, Pest, 1854.

Kriza János: *Vadrózsák. Székely népköltési gyűjtemény*. Kolozsvár, 1863.

Magyar Néprajzi Lexikon (MNL) I–V. (Főszerk. Ortutay Gyula) Akadémiai, Budapest, 1977–1982.

Magyar Népköltési Gyűjtemény (MNGy) I–XIV. Pest–Bp. 1872–1924.

Ortutay Gyula (szerk.): *Fedics Mihály mesél*. (UMNGy, I.) Magyarságtudományi Intézet, Budapest, 1940.

15 magyar népköltési gyűjtemény

Ajánlott szakirodalom

Braudel, Fernand: *A mindennapi élet struktúrái: a lehetséges és a lehetetlen. Anyagi kultúra, gazdaság és kapitalizmus XV–XVIII. század*. Gutta, Budapest, 2004, 19–22.

Dömötör Tekla – Katona Imre – Voigt Vilmos (szerk.): *Folklorisztikai tudománytörténet. Szöveggyűjtemény* I. (1840–1900) Tankönyvkiadó, Budapest, 1978.

Kovács Ákos: *Kitalált hagyomány*. Kalligram, Pozsony, 2006.

Lowie, Robert H.: A kultúra meghatározói. In Bohannan, Paul – Glazer, Mark (szerk.): *Mérföldkövek a kulturális antropológiában*. (Második, javított kiadás.) Panem, Budapest, 2006, 191–207.

Voigt Vilmos: *A folklór esztétikájához*. (Esztétikai Kiskönyvtár.) Kossuth,Budapest, 1972.

Voigt Vilmos: *A folklór alkotások elemzése*. (Néprajzi tanulmányok.) Akadémiai, Budapest, 1972.

Voigt Vilmos: Megoldott és megoldatlan kérdések hangrögzítésünk kezdetei körül. A kép- és hangrögzítés változó módszerei a néprajzi kutatásban. *Néprajzi Értesítő* LXXIX. 1997. 103–107.

Voigt Vilmos (szerk.): *Magyar folklór*. Szöveggyűjtemény. (Osiris Tankönyvek.) Osiris, Budapest, 2005.

8.2.a. Szeminárium *Tudománytörténet, módszertan, terminológia*	**Didaktikai módszerek**	**Megjegyzések**
1. Amikor „a Könyvtárban nincs két azonos könyv” A kultúra intézményei és regiszterei. Az egyetemi polgárok (szub)kultúrájáról.	leíró, értelmező és okfeltáró **magyarázat**, illetve **szemléltetés** és **megbeszélés**	a kijelölt szakszövegek elolvasása és a kijelölt feladatok teljesítése kötelező;
2. Vándor(diák): szöveg(ek) és valóság(ok) között A *peregrinatio academica*, valamint a stúdiumok kortárs válfajairól és gyakorlati hasznáról. A „kulturalitás” és tudománya.	leíró, értelmező és okfeltáró **magyarázat**, illetve **szemléltetés** és **megbeszélés**	segédeszköz: diasor
3. Konceptualizálási kísérletek Alapfogalmak tág- és szűkkörű (jelentés)mezején: *kultúra, nép, népi kultúra, populáris kultúra, magas/elit/hivatalos kultúra; kulturális és/vagy nemzeti örökség; társadalom- és kultúratudomány(ok): néprajz, antropológia*.	interpretatív **magyarázat**	segédeszköz: diasor, jegyzet (*.pdf*)
4. „Ami az etnológiának a tér, az a történetírásnak az idő”? A kultúratudomány kronotoposzai A kultúratudomány elmélete és története. Magyar (hangsúlyosan kolozsvári) intézmény- és oktatástörténet az európai társadalom- és kultúratudományok kutatástörténeti kontextusában.	**kiselőadás** leíró, értelmező és okfeltáró **magyarázat**, illetve **szemléltetés** és **megbeszélés**	segédeszköz: fényképek, diasor, jegyzet (*.pdf*)
5. Kulturális örökség és történelem[1]: a (népi) kultúra felkutatásának és felfedezésének stációi Önmagunk historizálása, a múlt korszakolása. Az európai népi kultúra felfedezése. Empirikus kultúrakutatás(ok) és eredményei.	**kiselőadás** leíró, értelmező és okfeltáró **magyarázat**, illetve **szemléltetés** és **megbeszélés**	segédeszköz: térkép, diasor, jegyzet (*.pdf*)
6. Kulturális örökség és történelem[2]: a nemzeti kultúra megalkotásának stádiumai A magyar (népi) kultúra kutatástörténete (hangsúlyosan a magyar folklórkutatás hosszú és rövid története európai kontextusban).	**kiselőadás** leíró, értelmező és okfeltáró **magyarázat**, illetve **szemléltetés** és **megbeszélés**	segédeszköz: térképek, fényképek, diasor, jegyzet (*.pdf*)
7–8. A kultúra általános jellemzői A népi kultúra (hangsúlyosan a folklór) jellemzői.	**kiselőadás** leíró, értelmező és okfeltáró **magyarázat**, illetve **szemléltetés** és **megbeszélés**	segédeszköz: térképek, fényképek, diasor, jegyzet (*.pdf*)
9–10. Kultúra és kommunikáció: a kultúra gyakorlati és diskurzív valósága Régi és új médiumok. Elsődleges, ill. másodlagos szóbeliség és írásbeliség, képiség és új képiség, valamint az új kommunikációs technológiák.	**kiselőadás** leíró, értelmező és okfeltáró **magyarázat**, illetve **szemléltetés** és **megbeszélés**	segédeszköz: fényképek, diasor, jegyzet (*.pdf*)
11–12. A kultúraközvetítés fogalma és funkciói. A habitualizáció. Karakterek & karakterek: alkotók és/vagy specialisták/„mesterek”? A népi kultúra (hangsúlyosan a folklór) alkotói, alakítói és hordozói.	**kiselőadás** leíró, értelmező és okfeltáró **magyarázat**, illetve **szemléltetés** és **megbeszélés**	segédeszköz: térképek, fényképek, diasor, jegyzet (*.pdf*)
13. A kulturális örökség változása(i) A népi kultúra (hangsúlyosan a folklór) változásának okai és típusai: *diffúzió, migráció, revival, survival, akkulturáció, folklorizáció, folklorizmus.*	**kiselőadás** leíró, értelmező és okfeltáró **magyarázat**, illetve **szemléltetés, megbeszélés** és **vita**	segédeszköz: fényképek, diasor, jegyzet (*.pdf*)
14. Szkülla és Kharübdisz sziklája között A néprajz *egzakt* és *empirikus* kultúratudomány? A kultúratudomány(ok) változása(i): folklorisztika a közelmúltban és a jelenben.	**kiselőadás** leíró, értelmező és okfeltáró **magyarázat**, illetve **szemléltetés** és **megbeszélés**	segédeszköz: térképek, fényképek, diasor, jegyzet (*.pdf*)
Könyvészet Egybevág az előadások kapcsán előírt kötelező irodalomjegyzék tételeivel.		

8.2.b. Szeminárium *Bevezetés a szakirodalomba* (*olvasószeminárium*)	**Didaktikai módszerek**	**Megjegyzések**
1. A „bábeli könyvtár” közelsége és sajátos rendje ♙ értékekről és érdekekről ♙ könyv, e-könyv ♙ könyvtár, E-könyvtár	A könyvtárak (Kar, KJNT és KEK) csoportos (előszervezett) látogatása. Beiratkozás, valamint a könyvtárhasználatra vonatkozó adatok ismertetése, megbeszélése.	
2. Egy társas időutazás paraméterei - az első folklórgyűjtők, népköltészeti gyűjtések és gyűjtemények ismeretének előnyeiről ♙ (folklór)*gyűjtő*k, (néprajz)*kutató*k és *hagyaték*ok ♙ korszerű, újszerű és/vagy korszerűtlen ♙ a megismerés *egyik* alapelve: a történetiség	**interaktív tevékenység**(**ek**) okfeltáró **magyarázat**, illetve **szemléltetés, megbeszélés**	térképek, fényképek, irodalmi kvíz
3. „Jóslatok és mesék...” HERDER, a GRIMM-FIVÉREK és a magyar folklorisztika ♙ korok és kortársak ♙ gondok, gondolatok és gondolkodók ♙ befogadás- és hatástörténet	**kiselőadás** leíró, értelmező és okfeltáró **magyarázat**, illetve **szemléltetés, megbeszélés** és **vita**	segédeszköz: térkép, diasor, jegyzet (.pdf)

4–5. Gyakorlat(i gyűjtés) és (tudományos) elmélet ERDÉLYI JÁNOS – „tanulni a népet”, (de) „az Anglusok és a Francziák” után(?)	**kiselőadás** leíró, értelmező és okfeltáró **magyarázat**, illetve **szemléltetés, megbeszélés** és **vita**	segédeszköz: fényképek, diasor, jegyzet (.pdf)
6-7. Módszertan és vita KRIZA JÁNOS – „az irodalom saruját levetve állunk”, avagy „vastagabb lére eresztés”	**kiselőadás** leíró, értelmező és okfeltáró **magyarázat**, illetve **szemléltetés, megbeszélés** és **vita**	segédeszköz: fényképek, diasor, jegyzet (.pdf), adatösszesítő táblázat (*Vadrózsa-pör*)
8–9. A nevek múló elfelejtésének gyakori jelensége ürügyén egy lehetséges kutatási módszerről (is) SZABÓ SÁMUEL – „az ismeretlen ismerős”	**kiselőadás** leíró, értelmező és okfeltáró **magyarázat**, illetve **szemléltetés, megbeszélés** és **vita**	segédeszköz: fényképek, diasor, jegyzet (.pdf)
10-11. Források, minták és nézetek IPOLYI ARNOLD – „legelől is szemügyre veendőnek véltem...”	**kiselőadás** leíró, értelmező és okfeltáró **magyarázat**, illetve **szemléltetés, megbeszélés** és **vita**	segédeszköz: fényképek, diasor, jegyzet (.pdf)
12-13. Önkéntesség, szakosodás, intézményesülés. HERRMANN Antal (a magyar – hangsúlyosan a kolozsvári – néprajzi oktatás, kutatás és intézményei).	**kiselőadás** leíró, értelmező és okfeltáró **magyarázat**, illetve **szemléltetés, megbeszélés** és **vita**	segédeszköz: fényképek, diasor, jegyzet (.pdf)
14. „(…) agyonhasznált, agyonidézett műveket, iratokat”? A kutatástörténeti áttekintések és tanulságai. A 19. századi magyar folklórkutatás eredményeiről mai szemmel.	**interaktív tevékenység**(**ek**) rendszerezés, rögzítés	• a félév során elhangzottak, megbeszéltek áttekintése (koherens egésszé való átismétlése) • a lényeg összefoglalása, fontosabb elemek kiemelése, hallgatók kérdéseinek megválaszolása

Kötelező könyvészet

Cocchiara, Giuseppe: Herder, avagy az emberiességről. A Grimm-fivérek. In uő: *Az európai folklór története*. (Ford. Balázs János és Lontay László.) Gondolat, Budapest, 1962, 167–183., 220–236. [Eredeti kiadása: *Storia del folklore in Europa*. Einaudi, Torino, 1952.]

Erdélyi Ilona, T.: *Erdélyi János*. (A múlt magyar tudósai, 10.) Akadémiai, Budapest, 1981. https://www.arcanum.hu/hu/online-kiadvanyok/MuMaTu-a-mult-magyar-tudosai-1/erdelyi-janos-145B/

Erdélyi János (szerk.): *Népdalok és mondák* I–III. Beimel József, Pest, 1846–1848. http://archive.org/details/npdaloksmond00erd

Hoppál Mihály: *Ipolyi Arnold*. (A múlt magyar tudósai, 9.) Akadémiai, Budapest, 1980. https://www.arcanum.hu/hu/online-kiadvanyok/MuMaTu-a-mult-magyar-tudosai-1/ipolyi-arnold-2BEA/

Ipolyi Arnold: *Magyar Mythologia*. Heckenast Gusztáv, Pest, 1854. [Hasonmás kiadás. Szerk. Hoppál Mihály. Európa, Budapest, 1987.]

Kelemen János: Mi a nemzet? Herder historicista nemzetfogalma. *Magyar Tudomány* 41/103(4). 1996. 486–493.

[Keszeg Vilmos] – Olosz Katalin: *„A fiataloknak is csak ajánlani tudom, hogy ne higgyenek egyik nagy tekintélynek sem. Nézzék meg, nézzenek utána!”* [A „levéltárakkal megáldott” *Olosz Katalin*nal beszélget *Keszeg Vilmos*, tanszékvezető egyetemi tanár. (Krono-szkóp. Interjú.)] *Etnoszkóp* I(1). 2011. 139–164. https://docs.google.com/file/d/0B4XpkZmal1QQdUtvc0EzcHZUQ3lITXMzWVNiY2h5UQ/edit?pli=1

Kríza Ildikó (szerk.): *Kriza János és a kortársi eszmeáramlatok. Tudománytörténeti tanulmányok a 19. századi folklorisztikáról*. Akadémiai, Budapest, 1982.

Kriza János: *Vadrózsák. Székely népköltési gyűjtemény*. Kolozsvár, 1863. http://mek.oszk.hu/13800/13864/13864.pdf

Kriza János: *Vadrózsák. Erdélyi néphagyományok* II. Kriza János és gyűjtői körének szétszórt hagyatékát összegyűjtötte, szerkesztette, bevezető tanulmánnyal és jegyzetekkel közzéteszi Olosz Katalin. Kriza János Néprajzi Társaság, Kolozsvár, 2013.

Nagy Ilona: A Grimm testvérek mesegyűjteményéről. *Ethno-lore* XXIV. 2007. 3–50. https://nti.btk.mta.hu/images/evkonyv/2007/nagyilona.pdf

Pozsony Ferenc (szerk.): *A Kriza János Néprajzi Társaság Értesítője* 9(1–2). 1999. [A Herrmann Antal tiszteletére szervezett 1998-as ünnepi ülés előadásai.]

Szabó Sámuel: *Erdélyi néphagyományok 1863–1884*. (Szabó Sámuel és gyűjtői körének szétszórt hagyatékát összegyűjtötte, szerkesztette, bevezető tanulmánnyal és jegyzetekkel közzéteszi Olosz Katalin.) EFI – Mentor, Budapest–Marosvásárhely, 2009.

Szakál Anna: Az ismeretlen Kriza János és ismeretlen gyűjtőtársai. *Ethnographia* 125(2). 2014. 279–288. http://apps.arcanum.hu/ethnografia

Ujváry Zoltán: *Magyar folklórtörténet*. I–II. (Magyar Néprajzi Könyvtár.) Kapitális, Debrecen, 2007–2008.

Áttekintésre ajánlott

[Albert Zsuzsa] – Erdélyi Ilona, T.: Örökségünk a XIX. századból. Erdélyi János hagyatéka unokája, T. Erdélyi Ilona feldolgozásában. (Albert Zsuzsa beszélgetése T. Erdélyi Ilonával.) *Nagyvilág* 46(12). 2001. 1936–1945. http://www.inaplo.hu/nv/200112/20.html

Erdélyi János: Népköltészeti, népzenei írások. In uő: *Nyelvészeti és népköltészeti, népzenei írások*. (Sajtó alá rendezte T. Erdélyi Ilona. A magyar irodalomtörténetírás forrásai, 13.) Akadémiai, Budapest, 1991, 101–272.

Gulyás Judit (szerk.): *Tanulmányok a 19. századi magyar szövegfolklórról*. (Artes Populares, 23.) ELTE BTK Folklore Tanszék, Budapest, 2008.

Hála József: *Hogyan gyűjtöttek elődeink? Néhány fejezet a magyar néprajztudomány történetéből*. (A KJNT Könyvtára.) Mentor, Marosvásárhely, 2003.

Hermán M. János: Herder életműve és magyarországi hatása. *Zempléni Múzsa* 4(13). 2004. 5–16. http://www.zemplenimuzsa.hu/04_1/tanulmany.pdf

Herrmann Antal: Tájékoztató a néprajzi gyűjtés dolgában. *Erdélyi Múzeum* 16(2). 1899. 119–120. http://epa.oszk.hu/00900/00979/00110/pdf/EM-1899_16_02_119-123.pdf

Kétszáz éve született Erdélyi János. *Irodalomtörténeti Közlemények* (ItK) 118(5). 2014. 595–653. http://real-j.mtak.hu/970/10/ItK_2014_5_bel%C3%ADv_v%C3%A1gott.pdf

Klukovitsné Paróczy Katalin: Herrmann Antal emlékezete. Születésének 150. évfordulóján. *Szeged* 13(7). 2001. http://www.bibl.u-szeged.hu/exhib/evfordulo/hermann.cikk/

Kós Károly: Herrmann Antal jelentősége a századforduló körüli néprajzi mozgalomban. *Ethnographia* 100(1-4). 1989. 176–188.

Nagy Ilona: A népköltési gyűjtemények kiadásáról. In Jankovics József (főszerk.): *„Nem sűlyed az emberiség!”...* Album amicorum Szörényi László LX. születésnapjára. MTA Irodalomtudományi Intézet, Budapest, 2007, 1161–1173.

Niedermüller Péter: Adatok a magyar folklór szövegbázisának megkonstruálásához a XIX. században. *Ethnographia* 101(1). 1990. 96–104.

Olosz Katalin: A százötven éves *Népdalok és mondák* székelyföldi anyaga és gyűjtői. *Ethnographia* 109(1). 1998. 285–297. http://apps.arcanum.hu/ethnografia

Olosz Katalin: Szabó Sámuel [Névváltozat: F. Szabó Sámuel (Székelyföldvár, 1829. május 16.–Kolozsvár, 1905. január 1.)]. In Bárdi Nándor (koord.): *Romániai*

Magyar Lexikon. Művelődéstörténet. Transindex – Jakabffy Elemér Alapítvány. 2010-11-23. http://lexikon.adatbank.ro/tematikus/szocikk.php?id=95
Ortutay Gyula: Kriza János. Ipolyi Arnold. In uő: *Írók, népek, századok.* Magvető, Budapest, 1960, 191–201., 202–210.
Péter László: Ipolyi Arnold munkatársai. *Honismeret* 38(4). 2010. 51–57. http://www.hnm.hu/honismeret/folyoirat/2010-4_honism.pdf
Szakál Anna (közzéteszi): *„Így nőtt fejemre a sok vadrózsa..." Levelek, dokumentumok Kriza János népköltészeti gyűjtőtevékenységének történetéhez*. (A Magyar Unitárius Egyház Gyűjtőlevéltárának és nagykönyvtárának kiadványai, 6. – Kriza Könyvtár.) Kriza János Néprajzi Társaság – Magyar Unitárius Egyház, Kolozsvár, 2012.
Szakál Anna: Aszfaltolvasztó kazánba hányt, szalonnasütéskor elpusztult, nyirkos pincében megpenészedett Kriza-kéziratok nyomában. Kísérlet a Gergely Pál konstruálta legenda lebontására. *Keresztény Magvető* (123)1. 2017. 34–54. http://epa.oszk.hu/02100/02190/00550/pdf/EPA02190_KM_2017_1_034-054.pdf
Széles Klára: A *„népiesség"*, a *„népi"* és a *„nemzeti"* fogalma Erdélyi Jánosnál 1848–49-ig. *Irodalomtörténeti Közlemények* 84(5–6). 1980. 666–672. http://epa.oszk.hu/00000/00001/00319/pdf/00319.pdf
Voigt Vilmos: *Ipolyi Arnold élete*. (Vallástudományi Tanulmányok, 2.) Magyar Vallástudományi Társaság, Budapest, 1999.

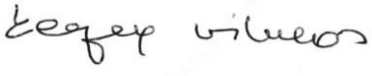
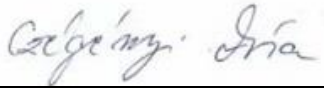
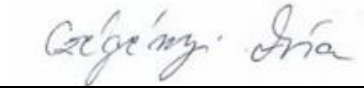
9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- a tantárgy tartalmilag összhangban van mind az érvényben lévő hazai tanrend tanegységeivel, mind a magyar és nemzetközi felsőoktatási intézményekben oktatott (azonos vagy hasonló) tanegységekkel
- a tantárgy tartalma a nemzetközi és a magyar szakirodalom klasszikus és kortárs kézikönyveire, forráskiadványaira és periodikáira egyaránt alapoz
- mind az előadásért, mind a szemináriumért felelős egyetemi oktató a tudományterület szakembereként tartódik számon (l. tudományos cím, publikációs lista, hazai és nemzetközi konferenciaszereplés)

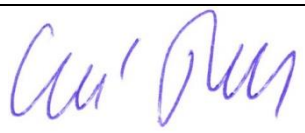
10. Értékelés

<table>
<tr><td colspan="2">Tevékenység típusa</td><td>10.1. Értékelési kritériumok</td><td>10.2. Értékelési módszerek</td><td colspan="2">10.3. Aránya a végső jegyben</td></tr>
<tr><td colspan="2">10.4. Előadás</td><td>Előre megállapított pontszámok.
• az alapfogalmak ismerete, adekvát használata
• a szakirodalomban való tájékozódás</td><td>Írásbeli vizsga az előadások és a szemináriumok témaköreiből és a hozzájuk rendelődő szakirodalmi tételekből.</td><td>33%</td><td rowspan="3">2/3</td></tr>
<tr><td colspan="2" rowspan="2">10.5. Szeminárium</td><td rowspan="2">• az adatbázis relevanciája
• a gyűjtés / megfigyelés módszeressége
• az átírás szakszerűsége
• a kontextus leírása
• a dolgozat megszerkesztésének módszeressége (jegyzetek, szakirodalom közlése)</td><td rowspan="2">Saját kutatáson alapuló dolgozat.</td><td rowspan="2">33%</td></tr>
<tr><td>10.5.a.</td><td>Tud.tört, kut.mod., term.</td><td>• aktív jelenlét
• munkavégzés, magatartás
• önállóság
• együttműködés
• hatékonyság</td><td>• egy szemináriumi korreferencia</td><td>33%</td></tr>
<tr><td>10.5.b.</td><td>Bevezetés a szakirodalomba (olvasószeminárium)</td><td></td><td>• egy szemináriumi korreferencia
• három írásbeli feladat</td><td colspan="2">1/3</td></tr>
<tr><td colspan="6">10.6. A teljesítmény minimumkövetelményei
• az alapfogalmak ismerete, adekvát használata
• a szakirodalomban való tájékozódás
• egy terepmunka megtervezése és lebonyolítása</td></tr>
</table>

Szervezési részletek, kivételes helyzetek kezelése
A vizsgára való jelentkezés előfeltétele: az előadások és a szemináriumok látogatása, valamint a dolgozat határidőre történő leadása.
A háromnál többször, igazolatlanul hiányzó hallgatóknak (mintegy pótlásként) külön kijelölt feladatokat kell teljesíteniük.
A csalás (pl: plagizálás, puskázás) a vizsgáról való azonnali kizárást, a naplóba pedig az 1 (egyes) érdemjegy bevezetését eredményezi.

Data completării Kitöltés dátuma	**Semnătura titularului de curs** Előadás felelősének aláírása	**Semnătura titularului de seminar** Szeminárium felelősének aláírása	**Semnătura titularului de curs practic** Gyakorlati szem. felelősének aláírása
2020.04.09.			

Data avizării în departament Intézeti jóváhagyás dátuma	**Semnătura Directorului de Departament** Intézetigazgató aláírása

2020.04.16.	

Data avizării la Decanat Dékáni jóváhagyás dátuma	**Semnătura Prodecanului responsabil** Felelős dékánhelyettes aláírása	**Ştampila facultăţii** Egyetem pecsétje
2020.04.30.	